

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Rozdział 1

Niepełnosprawność, praca, ekonomia. O (nie)możliwości bycia pracownikiem z niepełnosprawnością intelektualną we współczesnej Polsce	21
1.1. Znaczenia pracy	22
1.2. Od pogardy dla pracy, przez jej przymus, do uznania za czynnik wyznaczający ludzką wartość i miejsce jednostki w społeczeństwie	33
1.3. Praca i rynek pracy we współczesności. Społeczeństwo konsumentów i społeczne peryferia egzystencji dla nowych ubogich	43
1.4. Niepełnosprawność w perspektywie materializmu. Kapitalizm – wykluczenie i utowarowienie upośledzonego ciała	57
1.5. Ekonomia polityczna niepełnosprawności według Marty Russell i ekonomiczny model niepełnosprawności	74
1.6. O (nie)obecności osób z niepełnosprawnością (intelektualną) na współczesnym rynku pracy	92

Rozdział 2

Metodologia badań własnych. Konstrukcja projektu badawczego	101
2.1. Określenie obszaru przedmiotowego. Problematyka badawcza	103
2.2. Deklaracja paradygmatyczna. Umieszczenie projektu w strategii jakościowej	106
2.3. Teoria ugruntowana w wersji konstruktywistycznej Kathy Charmaz jako rama metodologiczna badania fenomenu pracy osób z niepełnosprawnością intelektualną	110
2.4. Sposoby gromadzenia danych w ujęciu teorii ugruntowanej	113
2.5. Tok postępowania badawczego i procedura analizy. Kulisy i aktorzy społeczni	117
2.6. Sceny – miejsca/przestrzenie i etyczny aspekt badań	129

Rozdział 3**Polityka zatrudnienia i system wsparcia aktywności zawodowej osób**

z niepełnosprawnością intelektualną	135
3.1. Założenia, cele i trendy polityki zatrudnienia i (nie)funkcjonowanie systemu wsparcia aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością intelektualną	144
3.2. Polityka zatrudnienia i system wsparcia aktywności zawodowej – zderzenia założeń z rzeczywistością ich implementacji. Systemowe paradoksy niepełnosprawności intelektualnej i zatrudnienia	160
3.2.1. Wejście w dorosłość. Wejście na rynek pracy. Perspektywa szkoły i warsztatu terapii zajęciowej	165
3.2.2. Rzeczywistość realizacji projektów zatrudniania wspomaganego	186
3.2.3. Rzeczywistość działania spółdzielni socjalnych	198
3.2.4. Rzeczywistość funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej	203
3.2.5. Pomysły na ulepszenie systemu wsparcia aktywności zawodowej	209

Rozdział 4**Przestrzenie, miejsca i społeczne światy pracy osób**

z niepełnosprawnością intelektualną	221
4.1. Przestrzenie i światy społeczne projektów zatrudniania wspomaganego w rekonstrukcjach doświadczeń pracowników z niepełnosprawnością intelektualną	223
4.1.1. Trzy historie pracownicze	226
4.1.2. Wielość dróg/prób prowadzących do zatrudnienia. Marzenia o pracy na otwartym rynku	239
4.1.3. Doświadczenia pracy, realizacja zadań pracowniczych, doświadczenia w miejscu/przestrzeni pracy otwartego rynku	248
4.1.4. Trener pracy jako najważniejsza osoba wspierająca proces stawiania się pracownikiem	250
4.2. Przestrzenie i światy społeczne projektów zatrudniania wspomaganego w percepcji trenerów pracy oraz koordynatorów projektów	252
4.2.1. Znaczenia nadawane własnej roli trenera pracy	253
4.2.2. Zatrudnianie wspomagane jako najskuteczniejsza forma aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością intelektualną (?)	258
4.2.3. Doświadczenia codziennej pracy w projekcie	277

4.3. Przestrzenie i światy społeczne zakładów aktywności zawodowej w perspektywie doświadczeń kierowników oraz koordynatorów wsparcia	300
4.3.1. Zakład aktywności zawodowej jako bezpieczne miejsce zatrudnienia osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Niezbędne ogniwo w systemie rehabilitacji zawodowej	301
4.3.2. Przestrzeń codziennej pracy w zakładzie aktywności zawodowej. Organizacja pracy. Trudności w pracy. Praktyki wspierające	310
4.4. Zakład aktywności zawodowej jako przestrzeń społecznego świata pracy w rekonstrukcjach doświadczeń pracowników z niepełnosprawnością intelektualną	317
4.4.1. Doświadczenia sytuacji pracy – droga do zdobycia zatrudnienia. Marzenia o pracy. Doświadczenia wykluczenia oraz niemożliwości zdobycia zatrudnienia na otwartym rynku pracy	318
4.4.2. Doświadczenia codziennej pracy w zakładzie aktywności zawodowej. Wykonywane czynności. Atmosfera i relacje w pracy. Stawianie się / bycie pracownikiem	321
4.4.3. Zakład aktywności zawodowej jako bezpieczne, pewne i jedyne z dostępnych miejsc pracy	324
4.5. Przestrzenie i światy społeczne spółdzielni socjalnych w optyce doświadczeń twórców i koordynatorów wsparcia	326
4.5.1. Spółdzielnia socjalna jako podmiot ekonomii społecznej oraz odpowiedź na brak. Organizacja pracy w spółdzielni	328
4.5.2. Doświadczenie codziennej pracy w spółdzielni socjalnej. Trudności w pracy. Praktyki wspierające	338
4.6. Przestrzenie i światy społeczne spółdzielni socjalnych w percepcji pracowników z niepełnosprawnością intelektualną	341
4.6.1. Wielość doświadczeń pracy – wielość dróg prowadzących do zatrudnienia. Porażki na otwartym rynku pracy	343
4.6.2. Doświadczenia codziennej pracy w spółdzielni socjalnej	350

Rozdział 5

Znaczenia pracy i doświadczeń sytuacji pracy. Rola pracy w życiu osoby z niepełnosprawnością intelektualną	359
---	------------

5.1. Emancypacyjny potencjał pracy – perspektywa trenerów pracy oraz koordynatorów wsparcia	361
5.2. Znaczenia nadawane pracy i doświadczeniom sytuacji pracy przez pracowników z niepełnosprawnością intelektualną	369
5.2.1. Sensy pracy	369
5.2.2. Percepcja siebie jako podmiotu pracy	370
5.2.3. Znaczenia nadawane pracy przez pryzmat jej doświadczania	375

Rozdział 6

Być pracownikiem z niepełnosprawnością intelektualną we współczesnej Polsce. Gra w/o emancypację	389
6.1. Polityka zatrudnienia i system wsparcia aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością intelektualną – polityka emancypacji czy działania pozorowane (?). Polityka równych szans versus polityka różnorodności (?)	400
6.2. Przestrzenie / miejsca / społeczne światy pracy osób z niepełnosprawnością intelektualną. Dyktat normy – przymus upodobnienia czy zrozumienie dla różnicy (?). Kierunek ekonomii społecznej	414
6.3. Stawanie się, bycie podmiotem pracy – przesuwanie granic indywidualnego doświadczenia, walka o bycie widzialnym i szansę na alternatywny sposób bycia-w-świecie (?)	434
Zakończenie	447
Bibliografia	451